

การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
The Development Indicators of Academic Administration
Effectiveness of Private School Basic Educational Level
in the Northeastern Region

โกมินทร์ ตั้งสวัสดิ์^{1*} ภิญโญ มนุสสิลป² ยุพร ริมชลการ³
Komintr Tangsawas^{1*}, Pinyo Manoosilp², Yuporn Rimcholakarn³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ 2) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดทำตัวบ่งชี้เชิงทฤษฎีโดยการวิเคราะห์เอกสารและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน แล้วรวบรวมสังเคราะห์เป็นตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล และขั้นตอนการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จาก 410 โรงเรียน จำนวน 820 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลที่จะมาวิเคราะห์หองค์ประกอบ คือ ค่า Bartlett test of Sphericity และ ค่า Measure of Sampling Adequacy (MSA) และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

^{1*} นักศึกษาด้านวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย e-mail: komintr@outlook.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

สำเร็จรูป วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่พัฒนาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยพบว่า

1) ได้ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกได้เป็น 4 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย 66 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การพัฒนานโยบายงานวิชาการ มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย 14 ตัวบ่งชี้ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีจำนวน 4 องค์ประกอบย่อย 18 ตัวบ่งชี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีจำนวน 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ ด้านการนิเทศงานวิชาการ มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย 14 ตัวบ่งชี้

2) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ พิจารณาจากค่าสถิติดังนี้ คือ $\chi^2 = 12.84$ $df = 15$ $p\text{-value} = 0.6149$ $\chi^2/df = 0.856$ $GFI = 1.00$ $AGFI = 0.98$ $CFI = 1.00$ $Standardized\ RMR = 0.047$ $RMSEA = 0.00$ และ $Critical\ N = 1631.15$ โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้ การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน

Abstract

This study was designed 1) to create and develop the indicators of academic administration effectiveness of private school basic educational level in the Northeastern region, and 2) to test the goodness of fit for the structural model indicators with the empirical data. There are two phases in this study. The first phases was documentary analysis and interviewed with 4 experts who are the school administrators then collected the data and synthesized them for the academic affair administration indicators. The second phase was the test of the structural model's goodness of fit with the empirical data. The samples were 820 administrators and teachers from 410 private schools which multi-stage sampling was applied. The research instruments for data collection consisted of an interview and 5-point rating scale questionnaire. Computer instant program was applied for data analysis to obtain mean, standard deviation then Bartlett test of Sphericity and measure of sampling adequacy (MSA) were used for the appropriateness of the data for factor analysis. Computer instant program was used for confirmatory factor

analysis and checking the consistency of developed model and the empirical data. The findings of this study were summarized as follows:

1) The results of the indicator formation and development found the indicators of academic administration effectiveness of private school classified into 4 core factors, 14 sub factors and 66 indicators. They are Development of Academic Policy with 3 sub factors and 14 indicators; School Curriculum Administration with 4 sub factors and 18 indicators; Learning Process Development with 4 sub factors and 20 indicators; and the last one is Academic Affairs Supervision with 3 sub factors and 14 indicators.

2) The goodness of fit test of the indicators' confirmatory factor analysis model found the models which developed were fit to the empirical data following the hypotheses and based on the statistics as follows : $\chi^2 = 12.84$, $df = 15$, $p\text{-value} = 0.6149$, $\chi^2/df = 0.856$, $GFI = 1.00$, $AGFI = 0.98$, $CFI = 1.00$, $Standardized\ RMR = 0.047$, $RMSEA = 0.00$ and $Critical\ N = 1631.15$

Keywords: Indicator, Academic administration, Private school

บทนำ

โรงเรียนเอกชนเป็นองค์การทางสังคมองค์การหนึ่งที่มีภาระทางการศึกษาซึ่งจะต้องรับผิดชอบทั้งทางด้านคุณภาพและประสิทธิภาพ เพราะการศึกษาถือว่าเป็นบริการและเป็นสินค้าสาธารณะ (public goods) ที่มีผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อผู้รับบริการ รวมถึงสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542ก: 1) ดังนั้นโรงเรียนเอกชนที่ดีควรจะต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนการเข้าศึกษาระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชน ว่าในระดับอนุบาลทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชนจะมีบทบาทใกล้เคียงกันคือ เอกชนมีบทบาท 46 เปอร์เซ็นต์ รัฐมีบทบาท 54 เปอร์เซ็นต์ หากแต่ในการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาบทบาทของโรงเรียนเอกชนกลับลดลง คือ ประถมศึกษา 18 เปอร์เซ็นต์ มัธยมศึกษาตอนต้น 10 เปอร์เซ็นต์ มัธยมศึกษาตอนปลาย 8 เปอร์เซ็นต์ สวนทางกับโรงเรียนรัฐที่ระดับประถมศึกษา 82 เปอร์เซ็นต์ มัธยมศึกษาตอนต้น 90 เปอร์เซ็นต์ มัธยมศึกษาตอนปลาย 92 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นของโรงเรียนของรัฐ โดยมีโรงเรียนเอกชนจำนวนไม่มากและสัดส่วนการเข้าศึกษาของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้เองที่โรงเรียนเอกชนมีสัดส่วนที่ลดลงในระดับการศึกษาประถมและมัธยมสะท้อนว่าโรงเรียนเอกชนยังต้องพัฒนา

ตนเองอีกมาก โรงเรียนเอกชนเองต้องพัฒนาสมรรถนะขององค์กรเพื่อความคงอยู่ เนื่องจากปัจจุบันมีการแข่งขันทางธุรกิจด้านการศึกษาที่สูงขึ้น จากการศึกษาที่ประเทศไทยได้เข้าสู่การค้าเสรี (WTO) ทำให้โรงเรียนเอกชนจะต้องแข่งขันกับโรงเรียนสัญชาติไทยแล้วยังต้องแข่งขันกับโรงเรียนจากต่างประเทศอีกด้วย เนื่องจากผู้ปกครองมีทางเลือกที่หลากหลายมากขึ้นอีกทั้งความคาดหวังของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ในทศวรรษนี้ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตลอดจนสังคมต้องการความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบัน สภาพแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนทั้งด้านกายภาพและทางด้านจิตใจ โรงเรียนเอกชนจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อสภาพการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอและควรต้องเรียนรู้หาวิธีการบริหารจัดการหรือกลยุทธ์ที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและต้องพัฒนาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศให้ยิ่งขึ้นไป

จากความสำเร็จในการจัดการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ทำให้เห็นว่าการบริหารการศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องบริหารแบบมุ่งเน้นความเป็นเลิศ ดังนั้นโรงเรียนเอกชนจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการมุ่งพัฒนาสมรรถนะขององค์กรสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ สำหรับโรงเรียนเอกชนที่มีความเป็นเลิศอยู่แล้วควรมุ่งยกระดับความเป็นเลิศของตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานสากลเพื่อนำไปพัฒนาให้เป็นเลิศยิ่งขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยสู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพยอดเยี่ยมเพื่อศักยภาพที่เป็นเลิศทางวิชาการของผู้เรียน คุณภาพของโรงเรียนเอกชนโดยเฉพาะคุณภาพในทางวิชาการย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในการขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่ความมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารงานวิชาการนั้นย่อมประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่ในหลากหลายมิติ ซึ่งจำเป็นต้องกำหนดเครื่องมือเพื่อบ่งชี้ถึงคุณภาพและประสิทธิภาพในเชิงบริหาร จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ โดยจำแนกออกเป็น 4 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

1.1 องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนานโยบายวิชาการ มี 3 องค์ประกอบย่อย

คือ

- 1) การจัดทำนโยบายงานวิชาการ
- 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
- 3) การประเมินผลนโยบาย

1.2 องค์ประกอบหลักด้านการบริหารหลักสูตร มี 4 องค์ประกอบย่อย คือ

- 1) การกำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตร
- 2) การกำหนดขอบข่ายเนื้อหา
- 3) การนำหลักสูตรไปใช้
- 4) การประเมินผลหลักสูตร

1.3 องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ

ย่อย คือ

- 1) การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้
- 2) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3) การพัฒนาความสามารถครูในการจัดการเรียนรู้
- 4) การประเมินผลการเรียนรู้

1.4 องค์ประกอบหลักด้านการนิเทศงานวิชาการ มี 3 องค์ประกอบย่อย คือ

- 1) การวางแผนการนิเทศ
- 2) การดำเนินการนิเทศ
- 3) การประเมินผลการนิเทศ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 แหล่งข้อมูลในการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำมาปรับปรุงองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบ

ย่อย และตัวบ่งชี้ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน ใช้เกณฑ์พิจารณาจากผู้มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษาหรือมีวิทยฐานะ เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

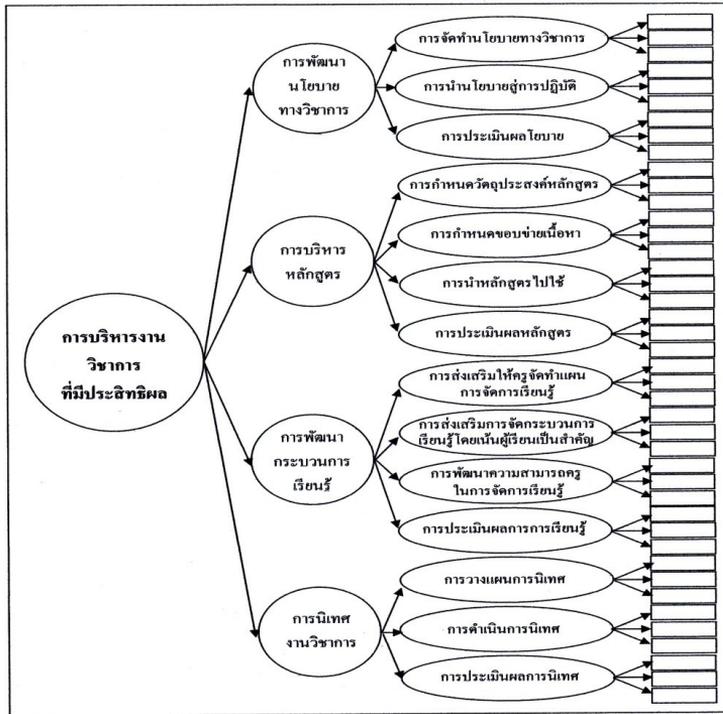
2.2 แหล่งข้อมูลเพื่อการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.2.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 788 โรงเรียน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 410 โรงเรียน ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร 1 คน และ ครู 1 คน ในแต่ละโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 820 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์นำมาทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการดังกล่าว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สรุปเป็นโมเดลสมมุติฐานดังนี้

ภาพ 1 โมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน
 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้เชิงทฤษฎีของการบริหารงานวิชาการ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) รวบรวม เป็นตัวบ่งชี้ ซึ่งสามารถจำแนกองค์ประกอบหลักของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของ โรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบหลักด้านการพัฒนานโยบายทางวิชาการ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการนิเทศงานวิชาการ

1.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน เพื่อขอความคิดเห็นเกี่ยวกับ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยและประเด็นที่เกี่ยวกับตัวบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการมี ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้

แนวคิดจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบในการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาสรุปหลอมรวมจัดทำเป็นกรอบแนวคิดใหม่เพื่อสร้างโมเดลเชิงสมมุติฐานสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ต่อไป

2. การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์จากการส่งแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 410 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร 1 คน และ ครู 1 คน ในแต่ละโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 820 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสอดคล้องกับโมเดลเชิงสมมุติฐาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เรื่องตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (semi-structured interviews) ซึ่งมีประเด็นหรือแนวคำถามกว้างๆ สร้างจากกรอบแนวคิดจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและร่วมกันพิจารณาแก้ไข เพื่อพิจารณาประเด็นคำถามและความราบรื่นในการสัมภาษณ์รวมถึงข้อมบทนาทการเป็นผู้สัมภาษณ์ในประเด็นสัมภาษณ์

3.2 แบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผ่านการตรวจคุณภาพเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จำนวน 7 คน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหารายชื่อ ซึ่งข้อคำถามของแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.71 ถึง 1.0 นำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 30 โรงเรียน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยการวัดหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าเท่ากับ .9928

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้บริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานในรูป ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ด้วย

1) ค่า Bartlett test of Sphericity หรือ ค่าแสดงความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปร และ ค่าที่ได้ควรมีนัยสำคัญ

2) ค่า Measure of Sampling Adequacy (MSA) หรือ ค่าแสดงความเหมาะสมพอเพียงของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่ม

4.3 ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ (ตัวบ่งชี้) ตัวแปรแฝง (องค์ประกอบย่อย และองค์ประกอบหลัก) โดยการวิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

4.4 ทดสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลเชิงทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ลำดับขั้น คือ

4.4.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก

4.4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลโครงสร้าง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment coefficient)

5.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

ผลการวิจัย

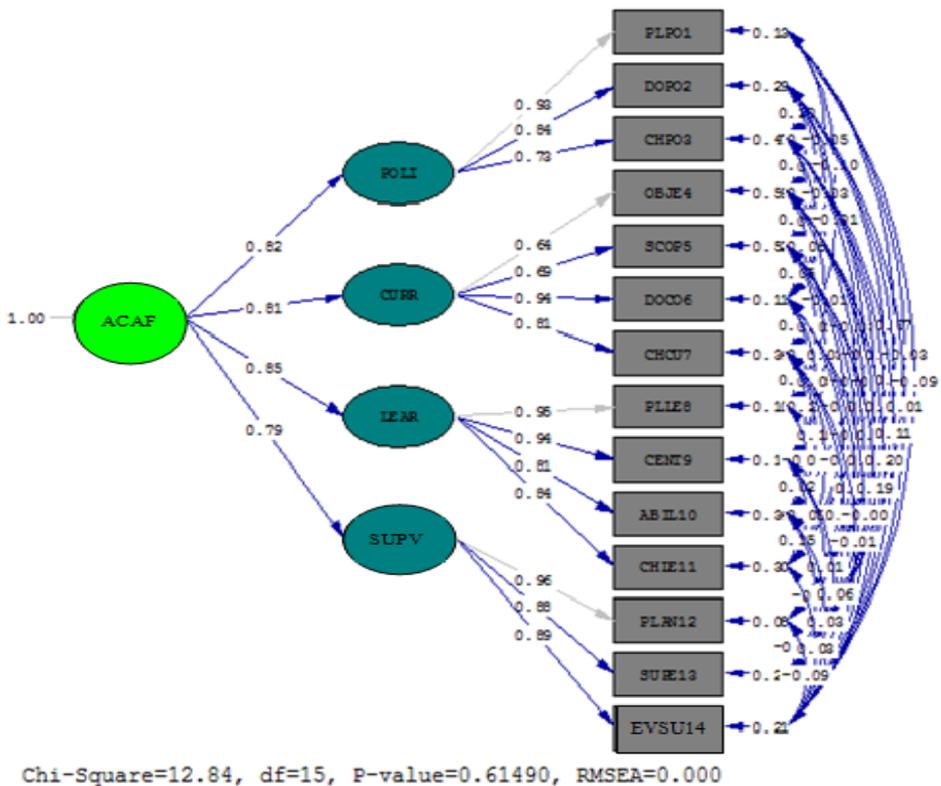
1. ผลการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้

ได้ตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล (ACAF) ของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดเป็น 4 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย 66 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นองค์ประกอบหลักด้านการพัฒนานโยบายงานวิชาการ (POLI)

มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย 14 ตัวบ่งชี้ ด้านการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา (CURR) มีจำนวน 4 องค์ประกอบย่อย 18 ตัวบ่งชี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (LEAR) มีจำนวน 4 องค์ประกอบย่อย 20 ตัวบ่งชี้ ด้านการนิเทศงานวิชาการ (SUPV) มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย 14 ตัวบ่งชี้

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้ พิจารณาจากค่าสถิติดังนี้ คือ $\chi^2 = 12.84$ df = 15 p-value = 0.6149 $\chi^2 / df = 0.856$ GFI = 1.00 AGFI = 0.98 CFI = 1.00 Standardized RMR = 0.047 RMSEA = 0.00 และ Critical N = 1631.15 โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และจากผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทั้ง 66 ตัวมีค่าเป็นบวกทุกตัวและมีค่ามากกว่า 0.30 โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.55-0.96 โดยตัวบ่งชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นแสดงว่าตัวบ่งชี้ทั้งหมดที่พัฒนาขึ้นเป็นตัวบ่งชี้ที่มีความตรงเชิงโครงสร้าง

ภาพ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตรวจสอบโมเดลโครงสร้างตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปและอภิปรายผล

ผลของการวิจัยครั้งนี้พบว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 14 องค์ประกอบย่อย และ 66 ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบหลักทั้ง 4 องค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ การพัฒนานโยบายวิชาการ การบริหารหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการนิเทศงานวิชาการ ซึ่งองค์ประกอบหลัก การพัฒนานโยบายวิชาการมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ นิลผาย (2555: 59) เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ซึ่งพบว่า นโยบายวิชาการเป็นองค์ประกอบหลักหนึ่งที่สามารถแสดงถึงการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลได้ นอกจากนี้องค์ประกอบหลักการบริหารหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการนิเทศงานวิชาการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร เจริญสุข (2553: 210) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ นิลผาย (2555: 59) ซึ่งทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วทัญญู ภูษาดา (2557: 319-321) เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งพบว่า การบริหารหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการนิเทศงานวิชาการเป็นองค์ประกอบหลักที่สามารถนำไปสู่การบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ นอกเหนือจากนี้องค์ประกอบหลักทั้งสี่อันเป็นผลจากการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับกรอบความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 22 และมาตรา 39 ที่ให้สถานศึกษาและครูต้องมีการนำการจัดการความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน โดยภาพรวมในแต่ละด้านการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545: 13-15) ที่ได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับการบริหารวิชาการว่ามีขอบข่ายและภารกิจที่ครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 163) ได้กล่าวถึงกิจกรรมหลักของการบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา และมีกิจกรรมที่สำคัญใน 4 องค์ประกอบหลักเช่นกัน นอกจากนี้ผลวิจัยยังพบว่า องค์ประกอบหลักย่อย 14 องค์ประกอบ ซึ่ง 3 องค์ประกอบย่อยแรก ได้แก่ การจัดทำนโยบายงานวิชาการ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย งานวิจัยของ สมศักดิ์ นิลผาย (2555: 167-168) แนวคิดเชิงทฤษฎีของ Dye (1981) อ้างถึงใน พูลย์ชัย

ยาริราษ 2550: 24) Anderson (1990: 35) จุฬารัณณ์ มาเสถียรวงศ์ (2549: 41-42) และ พูลย์ชัย ยาริราษ (2550: 27) สำหรับอีก 11 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์หลักสูตร การกำหนดขอบข่ายเนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร การส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการเรียนรู้ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาความสามารถครู ในการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ การวางแผนการการนิเทศ การดำเนินการนิเทศและ การประเมินผลการนิเทศ มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบย่อยของผลการวิจัยของ ประยูร เจริญสุข (2553: 210) สมศักดิ์ นิลผาย (2555: 248) และวาทัญญู ภูษาดา (2557: 319-321) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าองค์ประกอบหลักทั้ง 4 ด้าน และองค์ประกอบย่อยทั้ง 14 ด้าน ดังกล่าวล้วนมี คุณค่าและมีความสำคัญที่สามารถแสดงให้เห็นถึงคุณภาพและความสำเร็จของการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งการได้มาของ ทั้งองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยเหล่านี้ผู้วิจัยได้ยกร่างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษา แนวคิดทฤษฎี ของนักวิชาการ แนวปฏิบัติทางวิชาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัย รวมทั้ง กฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแล้วดำเนินการสังเคราะห์แล้วจำแนกเป็น รายองค์ประกอบอย่างเคร่งครัดและถูกหลักวิชาการนอกจากนั้นยังถูกนำไป วิเคราะห์ สังเคราะห์ และหลอมรวมเข้ากับความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญทั้งในส่วนที่เป็นนักวิชาการ ผู้บริหารการศึกษาระดับสูง ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศน์ผู้มีหน้าที่และความ รับผิดชอบโดยตรงจึงทำให้องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้มีคุณค่าและสามารถนำไปสู่การสร้างตัวบ่งชี้ ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสามารถนำตัวบ่งชี้ที่ผ่าน การพัฒนาจนมีคุณภาพยืนยันได้ด้วยกระบวนการทางสถิตินี้ ไปใช้เป็นแนวในประเมินการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

1.2 ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำตัว บ่งชี้ซึ่งเป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารจัดการงานวิชาการของ โรงเรียนทั้งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานโยบายงานวิชาการ การบริหารหลักสูตร สถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการนิเทศงานวิชาการเพื่อพัฒนากระบวนการ

จัดการเรียนรู้และยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นโดยอาจดำเนินการในโรงเรียนจำนวนหนึ่งก่อนแล้วสรุปผลเพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิผล เพื่อนำไปสู่การค้นหสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมต่อการบริหารงานวิชาการอันเป็นการเพิ่มมิติในการบริหารงานให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล อันเป็นการแสดงถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ซึ่งเชื่อมโยงความรู้ในเชิงทฤษฎีไปสู่การพัฒนาศักยภาพของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลอย่างแท้จริง

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพเชิงการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลโดยเน้นกระบวนการที่หลอมรวมมิติเชิงสังคมในหลากหลายแง่มุมซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในสถานการณ์จริงและในสนามวิจัยที่แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์. (2549). *นโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาแบบมุ่งอนาคตเพื่อเด็กและเยาวชนไทย*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ประยูร เจริญสุข. (2553). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

พลุ้ยชัย ยาวีราช. (2550). *การพัฒนาแบบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

วทัญญู ภูชาดา. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.

สมศักดิ์ นิลผาย. (2555). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การเรียนรู้บูรณาการ: ยุทธศาสตร์ครูปฏิรูป*. กรุงเทพฯ: อุษาการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2542ก). *การบริหารโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ:

คุรุสภาลาดพร้าว.

Anderson, J. E. (1990). *Public Policy-Making*. New York: Holt Rinehart & Winston.